

## **František Drtikol, fotograf příbramského podzemí**

Světověznámý a uznávaný fotograf František Drtikol se narodil 3.3.1883 v Příbrami jako nejmladší ze tří dětí do rodiny Františka Drtikola, majitele obchodu se smíšeným zbožím, a jeho ženy Marie, rozené Opplové. Ze vzpomínek lidí z jeho okolí byl již malý František v dětství samotářský, odlišoval se od svých vrstevníků a již tehdy si zřejmě vytvářel ve svých představách svůj vlastní imaginární svět. Po obecné škole nastoupil na zdejší reálné gymnázium, kde nedocházelo k porozumění jak vrstevníky, tak s profesory. Jak později vzpomíná „Učil jsem se dost mizerně, ne proto, že jsem měl špatnou hlavu, ale proto, že jsem radši maloval a četl knihy“. Přesto musíme dodat, že i z oblíbeného kreslení míval pouze hodnocení: dobře. Nevalný prospěch: několik dostatečných a později nedostatečných (latina a němčina) byl příčinou, že ve čtvrtém ročníku školu opustil. Následovalo rozhodování, kam dál. Mladý Drtikol by byl rád malířem a přál si studovat na pražské Akademii výtvarných umění, což jeho otec, také vzhledem k synovu hodnocení na gymnáziu odmítl. Ovšem vybral mu dle svého názoru podobné, ale vhodnější a serióznější povolání, nechal jej vyučit fotografem a tak v roce 1898 nastoupil do učení u prosperujícího příbramského fotografa Antonína Mattase. Zde si osvojil základy fotografického řemesla, ale, jak vzpomíná „vlastního fotografování tam bylo málo“. Již v této době sledoval prostřednictvím prestižního časopisu *Das atelier des Photographen* novinky v technické oblasti i formující se umělecké směry. Časopis měl předplacený majitel ateliéru a dával do něj nahlédnout i svým učňům. V tomto časopise objevil mladý Drtikol také inzerát o zřízení odborného studia na Lehr- und Versuchsanstalt für Photographie zu München (Učebním a výzkumným ústavu pro fotografování v Mnichově, dnešní Staatliche Fachakademie für Fotodesign). V tomto dalším vzdělávání jej podpořil i jeho otec a tak na podzim roku 1901 začíná studovat v Mnichově. Sám Drtikol později píše: Byla to dobrá škola, kde se vyučovala nejen fotografie, ale také malířství, kreslení, chemie, fyzika a optika.“ Zde se seznámil mimo jiné s dílem Rembrandta a jeho šerosvitem, který na něho silně zapůsobil. O nadání Drtikola svědčí i skutečnost, že na absolventské výstavě získal 1. cenu. Po ukončení studií vystřídal několik ateliérů a v roce 1904 nastoupil vojenskou službu k 102. pěšímu pluku v Benešově. Po jejím ukončení se vrací do Příbrami, kde si roku 1907 otevírá v zahradě rodného domu vlastní ateliér. Aby se jeho ateliér v Příbrami uchytil, musel se věnovat také portrétní fotografii. Mimo jeho ateliér vznikaly krajiny s důrazem na světelnou atmosféru, motivy hledal také mezi haldami a hornickými domky. Samozřejmě měl také zájem sfárat pod zem a tam vytvořit snímky zachycující atmosféru prostředí, ale i dokument tehdejší práce mnoha tehdejších obyvatel Příbrami a okolí. Po získání povolení se mu toto přání vyplnilo a mohl sfárat

pod zem, kde vytvořil, především v dolech Marie a Vojtěch v 1000 metrové hloubce, v letech 1908 – 1909 poměrně rozsáhlou sérii snímků. Některé z nich byly vydány také na pohlednicích. Ovšem mimořádný talent a cit nejdou ruku v ruce s úspěchem v podnikání. Drtikol zřejmě nehodlal přežívat jen prostřednictvím tuctových ateliérových zakázek a vzhledem k finančním obtížím František Drtikol v roce 1909 ukončil své podnikání v Příbrami. Provozovnu ještě téhož roku zakoupil a nově přestavěl fotograf Václav Petřík. František Drtikol se přesunul do Prahy, kde měl možnost projevit naplno své umění v hledání symbiózy prostoru, světla a ženského těla, ale také v uměleckém a psychologickém přístupu k portrétní fotografii. Poté, co dosáhl světového uznání ve fotografii, zaměřil se na překlady knih východních filozofií, s nimiž se duševně sblížil. Ke konci života žil v ústraní a po svém odchodu ze světa 16.1. 1961 byl na své přání vyslovené v závěti pohřben v Příbrami mezi maminkou a tatínkem.

#### **Literatura:**

FUNK, Karel. Mystik a učitel František Drtikol, Praha 1993.

BIRGUS, Vladimír. Fotograf František Drtikol, Praha 1994.

VELFL, Josef. Památky Příbrami v obrazech, Příbram 2008.



